

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan zvečer, izimši nedelje in praznike, ter velja po pošti prejemati za avstro-ogrsko dežele za vse leto 25 K, za pol leta 13 K, za četrt leta 6 K 50 h, za jeden mesec 2 K 30 h. Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za vse leto 22 K, za pol leta 11 K, za četrt leta 5 K 50 h, za jeden mesec 1 K 90 h. Za pošiljanje na dom računa se za vse leto 2 K. — Za tuje dežele toliko več, kolikor znaša poština. — Posamezne številke po 10 h. Na naročbo brez istodobne vpošiljatve naročnine se ne ozira. — Za oznanila plačuje se od štiritopne petit-vrste po 12 h, če se oznanilo jedenkrat tiska, po 10 h, če se dvakrat, in po 8 h, če se trikrat ali večkrat tiska. — Dopisi naj se izvolé frankovati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo in upravnništvo je na Kongresnem trgu št. 12. Upravnistvu naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. vse administrativne stvari. — Vhod v uredništvo je iz Vegove ulice št. 2, vhod v upravnništvo pa s Kongresnega trga št. 12.

„Slovenski Narod“ telefon št. 34. — „Národna Tiskarna“ telefon št. 85.

Deželni šolski nadzornik za Spodnji Štajer.

Najnovejša akcija nemških nacionalcev proti imenovanju deželnega šolskega nadzornika za Spodnji Štajer nam je zopet pokazala vso nestrpnost in vladoželjnost te stranke ter je pokazala, da je s temi ljudmi izključeno vsako sporazumljenje, vsaka sprava. Stališče nemških nacionalcev je jasno kakor beli dan: oni ne priznavajo štajerskim Slovincem nikacih pravic, najmanj ravnopravnosti, nego zahtevajo zase vso oblast tudi nad Slovenci, katero proglašajo za manj vreden živelj, in na katere gledajo nekako tako, kakor stari Rimljani na podjarmljene helote. Nacionalci stoje na načelnem stališču, da so Nemci „Herrenvolk“, in da jim gredó predpravice, drugi narodi pa da nimajo nikacih pravic.

Ako se uvažuje to stališče, potem je lahko umeti, zakaj se nemški nacionalci tako silovito ustavljajo imenovanju posebnega deželnega šolskega nadzornika za Spodnji Štajer. Vzrok je ta, da bi se s tako uredbo kolikor toliko zajezilo njihovo stremjenje, potisniti štajersko slovenstvo popolnoma pod njihovo oblast, ga spraviti ob vsako veljavo in ob vsak vpliv in tako pospešiti germanizacijo. Kakor je dr. Lemisch glede Slovencev na Koroškem dejal v drž. zboru, da jih sploh ni, takisto trde tudi njegovi štajerski somišljeniki. Eksistence slovenskega naroda sicer ne morejo tajiti, taje pa, da bi ta narod imel na Štajerskem pravico do obstanka in do vsega onega, kar izvira iz teh pravic.

Vsled tega nas tudi silovita gonja, ki so jo uprizorili štajerski nacionalci, ni čisto nič presenetila. Vemo, da z njihovim privoljenjem ne dobimo nikdar posebnega deželnega šolskega nadzornika za Spodnji Štajer, dasi govore za tako uredbo najtehtnejši kulturni in administrativni argumenti, tako tehtni, da jih celo nam neprijazne vlade ne morejo prezreti. Deželni šolski nadzornik za Spodnji Štajer bi bil morda že davno imenovan, da se razne vlade niso bale odpora nemških nacionalcev.

Ne vemo, če bo Körberjevo ministrstvo v stanu, izvršiti to potrebno reorganizacijo štajerskega šolskega nadzorništva. Odločilo se je za to zgolj iz stvarnih razlogov in če se ta reorganizacija ujema z jedno prvih slovenskih narodnopolitičnih zahtev, je to samo slučaj Saj se večkrat primeri, da dva faktorja iz različnih nagibov želita jedno in isto. Tako tudi tu. Vlada uvideva, da jeden sam nadzornik na Štajerskem ni kos svoji nalogi in zato, a nikakor ne iz kacih političnih razlogov, hoče nastaviti še drugega. Ali se je čuditi, da se pri tem ozira na okolnost, da je Spodnja Štajerska slovenska, in da hoče za ta del dežele imenovati posebnega nadzornika, ko so vendar zveze mej Spodnjo Štajersko in mej nemškim delom dežele le jako rahle in skoro samo še umetne, da je vsled različne narodnosti prebivalstva vstvarjena naravna podlaga za najprimernejšo in najpraktičnejšo razdelitev šolskega okrožja! Vlada ni hotela s tem štajerskim Slovincem nikake koncesije narediti, nego so bili zanj merodajni jedino upravni razlogi.

Slišimo, da je za to reorganizacijo šolskega nadzorstva potrebna svota že postavljena v proračun prihodnjega leta, a če vlada te nove službe ne bo sistemizirala, in če ne imenuje drugega šolskega nadzornika, se bomo za to razen nemškim nacionalcem morali v veliki meri zahvaliti tudi tržaški „Edinosti“.

Naravno je, da vlada svoje namere ni obesila na veliki zvon. „Edinost“ je bila prva, ki je stvar razglasila, zdaj pa hoče odkloniti vsako odgovornost in se povrh še postavlja na stališče, da je s tem dobri stvari koristila. Nečemo jej očitati, da je imela namen škodovati. Nikakor ne. Toda opozorila je na stvar naše nasprotnike, in ti so po svojih zvezah hitro zaznali za vse podrobnosti in uprizorili omenjeno akcijo „Edinost“ se opravičuje s tem, da je šele dne 15. priobčila tisto vest, a že 16. so začeli nacionalci svojo akcijo. Ti ljuba nedolžnost! Kaj „Edinost“ ne ve, da so nacionalci izborno organizirani, in da izve dr. Derschatta točno in zanesljivo vsako najmanjšo zanj zanimljivo stvarico, ki stoji v

slovenskih listih? In kaj misli „Edinost“, da štajerski slovenski poslanci, štajerski slovenski časniki niso vedeli za to stvar? Vedeli so natančno kako in kaj, vedeli smo tudi mi prav dobro, a molčali smo dobro vedoč, da bi vsaka beseda v tej važni akciji mogla škodovati dobri stvari.

Kar pa nas je v klepetavi polemiki „Edinosti“ najbolj presenetilo, je načelno stališče, na katero se je postavila. „Edinost“ razglasa z vso odločnostjo: rajši nič kakor Petra Končnika! Radi bi poznali tistega štajerskega Slovence, ki bi hotel pritrditi „Edinosti“. Rajše nič kakor Končnika! To je stališče, ki mora človeka naravnost ogorčiti. V tem izreku se zrcali že toliko kratkovidnost, da bi je niti pri „Edinosti“ ne bili pričakovali. Štajerskim Slovincem se gre za najvažnejši princip. Vodilna ideja vsega njihovega prizadevanja je, da naj se uprava deli, da naj se za Spodnji Štajer ustvari samostojna uprava. Neštēvilnokrat so že formulirali to zahtevo. Zdaj, ko jim je prišla na pomoč potreba administracije, ko se hoče storiti prvi korak k emancipaciji slovenskega šolstva, pa pride „Edinost“ in pravi: rajši nič, kakor da postane nadzornik — Končnik.

Ko bi obveljalo tako stališče, bi pa res daleč prišli. Recimo, da bi vlada za Spodnji Štajer hotela ustanoviti namestniški oddelek, kakor ga Slovenci že davno zahtevajo. Po „Edinosti“ bi morali štajerski Slovenci v tem slučaju, če bi ne bilo slovenskega kandidata, reči: rajši nič, kakor tak namestniški oddelek, čigar vodja ni Slovenec. Iz te primere se zadostno razvidi, kako — modro je stališče tržaškega lista!

V prvi vrsti se gre za to, da se za Spodnji Štajer sistemizira posebna služba deželnega šolskega nadzornika, kar bi pomenilo na sebi važen korak h Končnikovemu smotru, k emancipaciji slovenskega šolstva od nemških gospodarjev. Oseba pride šele v drugi vrsti v poštev in mi odkritosrčno povemo, da bi nam bil Končnik, ki tudi ne bo večno živel, še vedno ljubši, kakor da se ta služba sploh ne ustanovi, kakor da se sploh opusti nameravana razdelitev šolskega nadzorništva

in ustanovitev posebnega nadzornika za Spodnji Štajer.

V kolikor smo poučeni, stoje na tem stališču tudi vsi resni slovenski politiki na Štajerskem in tudi zunaj Štajerske, saj uvideva vsakdo, da je to stališče jedino pravo. Samo „Edinost“ tega ne uvideva. Rajši nič kakor Končnika! Podobna je v tem oziru človeku, ki hoče ostrige jesti, a rajši lakote mrje, kakor da bi zavžil kaj drugega!

Kutnogorske epistole.

(Po Havličku priredil za misleče Slovence J. F.)

VII.

(Dalje.)

Ta šmentana nezmotljivost! Ne boj se nikdo, da bom tukaj našteval vse verjetne in neverjetne toda zgodovinsko dokazane grehe raznih papežev, kateri bi utegnili človeku omajati ono trdno vero v papežovo nezmotljivost. Opozarjam le na papeža Aleksandra VI. in njegovo lepo „familijo“ in papeža Bonifacija VIII., kateri je izdal 18. list. 1302 ono zloglasno bula „Unam sanctam“. Po tej buli mora človek verovati, da je Bog dal papežem dva meča, to je najvišjo duhovsko in posvetno oblast na zemlji, da je veliki ustanovitelj naše vere učil, da „njegovu kraljestvo ni od tega sveta“, to je seveda postranska stvar. Zaradi zanimivosti omenjam tudi, da je ta papež dal oglašiti prvo sveto leto 1300. Jedni govorijo, da iz pobožnosti, nekateri hudobni in lažnjivi zgodovinarji pa, da je hotel s tem privabiti množice romarjev v Rim, da bi si napolnil svoje prazne blagajne. Imeniten dokaz nezmotljivosti je tudi papež Urban V. in njegova bula: In coena Domini (l. 1362), katera je naperjena proti krivovercem in v kateri papež prav v Kristovem smislu slovesno proklinja vse nekatolike. Ko smo že pri tej nezmotljivosti, naj povem i historico o neki drugi „nezmotljivosti“, namreč o profesorski nezmotljivosti. Ravno smo se lasali z nekim profesorjem v gimnaziji radi neke slovniske oblike. Profesor nas ni mogel prepričati in mi tudi

LISTEK.

Prešernov spomenik.

(Konec.)

IV. načrt.

Izdelač Jak. Žnider, akad. kipar na Dunaju.

Geslo:

„Ena se želja je Tebi spolnila.“

(Brez konkurence.)

Ta osnutek je došel odboru docela razbit, zato si je težko napraviti o njem pravo sliko. Kolikor pa se more posneti iz različnih koscev, je bil načrt nekako tak:

Na tanki ploski stoji mramornat podstavek bolj ozke kot dolge oblike. Na sprednji strani podstavka je napis: Fr. Pr. 1800—1849. Druge strani so prazne. Na tem podstavku je nekaka skala, na kateri sedi Prešern v izredno dolgi, malo odpeti suknji; v levici ima zvit list papirja, v desnici, dvignjeni do srede prs, pa drži venec. Glavo pokrivajo dolgi lasje. Za Prešernom stoji v narodni noši Slovenka, ki drži nad pesnikovo glavo vejico. Ob ženski raste tenkostebelno drevesce, menda lipa.

Ves kip naj bi bil iz mramorja. Temu modelu, ki je došel odboru brez konkurence, se je prisodilo častno priznanje.

V. načrt.

Izdelač Anton Bitežnik, kipar v Gorici.

Geslo: Lirika.

Na jako široki plošči se dviga stopničasto še čvetero, po dvoje in dvoje združenih plošč. Vrh njih stoji šele pravi, okrogli podstavek, katerega pokriva cela vrsta reliefnih, v načrtu le nejasno označenih podob. Te podobe naj kažejo tek življenja — od mladosti do smrti. Na levi strani podstavka ob reliefih sedi sključeno gologlav stariček dolge brade, na desni podstavka pa doji mlada ženska novorojenčka. Nad reliefom si je mislil kipar še eno ploščo iz bledorudečega mramorja. Spredaj je napis Prešern, na desni in levi strani pa lovorjeve veje z letnicama 1800 in 1849. Vrh vsega tega pa stoji kip.

Prešern stoji v jako lepi, naravni poziciji; levo nogo ima precej pred desno, roki držita napolzaprti knjigo, naslonjeno ob život. Obleden je zamišljeno pred se zroči pesnik v dolgo lahko suknjo, ki pušča spodnji del telesa nepokrit.

Kip naj bi bil iz kararskega mramorja druge vrste, podstavek z reliefi pa iz temnosivega kraškega kamna.

Temu modelu se je prisodilo častno priznanje.

VI. načrt.

Izdelač Al. Progar, akad. kipar v Celovcu.

Geslo:

„Oj zlati vek zdaj muzam kranjskim pride!“

Na tanki plošči stojita dve enako debeli, a primerno druga od druge ožji plošči. Na teh stoji pravi podstavek, ki se proti vrhu zožuje, ima torej obliko odrezane piramide. Ta podstavek je pokrit zopet z dvema ploskvama. Na teh stoji kip.

Prešern v zapeti salonski suknji — ogrnjen s površnikom. V desnici drži pero, levica pa je oprta ob levi bok ter drži zvit šop papirja. Desna noga, upognjena v kolenu, stoji pred levo, ki je seveda stegnjena.

Na tretjo spodnjo ploščo je postavil kipar še dve podobi. In sicer stoji ob levem oglju štirikotnega podstavka lahko opravljena ženska, ki dviga v preko ramen razkriti roki navzgor proti pesniku lipovo vejo, levico pa ima stegneno nazaj in navzdol. Desna noga, v kolenu skrčena, stoji na tretji plošči, levica pa, nekoliko vpognjena, stoji na drugi plošči. Lasje ji padajo razpuščeni po hrbtu. Desna polovica deviških prs je razkrita. Vsa podoba je obrnjena proti podstavku; dvignjeni obraz gleda navzgor proti kipu.

Na desni strani podstavka in sicer tudi na tretji plošči sedi druga na lahko oblečena ženska podoba. Obraz ji gleda zamišljeno proti nebu, v desnici drži knjigo, levica pa oklepa venec. Desna noga je stegnena naprej ter je stopalo, sloneče na drugi plošči, golo, leva noga pa je skrčena nazaj. Med obema podobama so nakopičeni znaki pesništva: lira, knjiga, zavoj papirja in velika lovorova veja, ki sloni še ob podstavku. Na sprednji strani je napis: Doktor Franc Prešern 1800—1849.

Kip in stranski podobi sta mišljeni iz bron, podstavek pa iz rudečega, črno pikastega češkega granitnega mramorja.

VII. načrt.

Izdelač Fr. Berneker, akad. kipar na Dunaju.

Geslo: Mornar.

Na treh ozkih, primerno vedno manj širokih ploščah leži debela plošča, na tej pa kip, ki je sestavljen iz cele vrste figur. Vendar pa je tudi tu ločiti podstavek in postranske podobe od glavnega kipa.

Ob nepravilno čveterohotnem podstavku je postavil kipar najprej tele kipe: v ospredju podstavka, na katerem je napis Dr. France Prešeren, in sicer na desni strani raste drevo, menda lipa; pod njo sloni do pasu gola ženska. Desnico naslanja

se nismo hoteli vdati. Ali naenkrat se je zgodilo nekaj, kar nam je sapa popolnoma zaprlo. Gospod profesor je stopil namreč na kateder, postavil se v pozituro in začel z nepopisnim ponosom, da je profesor, kadar govori v svoji stroki, „ex cathedra“ nezmožljiv in da mu ne sme tedaj noben dijak ugovarjati. Tableau!

Izgovor, da je papež le tedaj nezmožljiv, ko govori in razklada cerkvene dogme, je tudi piškav. Vsaj mene, ki se vendar štejem kristjana in katoličana, ne more prepričati, tudi ko bi me gospodarji večne teme živega cvrli in pekli celo dolgo, dolgo večnost...

Toda vrnimo se zopet k Husu. Umrli je na grmadi, obsojen od papeža Janeza XXIII, o katerem je marsikateri katolik prepričan, da je bil slabši katolik ko mojster Janez Hus.

Glavni fakt, kateri je provzročil vse te žalostne dogodke, bili so papeževi odpustki, izdani v prosep papeževе vojne proti kralju neapolitanskemu. Odpustke je dobil tisti, kateri je vstopil v papežev vojsko ali pa pomagal z denarji.

Glavne točke v buli papeža Janeza XXIII. proti kralju neapolitanskemu Ladislavu in proti njegovemu rivalu protipapežu Gregorju XII., zoper katere je Hus tako odločno nastopil, bile so sledeče: Prvič je papež Janez XXIII. imenoval Ladislava in Gregorja bogokletnika, obsojena po božji, pravični sodbi na večno pogubljenje. Kje pa je dokaz, da ju je pogubil Bog? Papež preklinja dalje v svoji buli ne le svoje nasprotnike, ampak i njihove potomce do četrtega kolena, torej ljudi, kateri še niso rojeni. Papež vodi kristjane proti kristjanom k bratomornemu boju, kar nikakor ne odgovarja mirnemu evangeliju Kristovemu. Bula papeževa daje odpustke vsakemu brez razločka, ali so jih vredni ti, kateri so jih prejeli. O molitvah, delih usmiljenja, o propovedovanju, niti od maše se v buli ne govori. Le denar se tirja za — odpustke, kdor nič ne da, odpustkov ne dobi, če bi bil tudi najboljši človek na svetu. (Dalje prih.)

V Ljubljani, 22. februarja Spravne konference.

„Narodni Listy“ poročajo, da so se spravne konference na Dunaju razšle brez uspeha. To se formalno sicer ni zgodilo, češ, zgrade se večkrat stvari, ki se same razumejo, ne da bi se o njih govorilo. Le nepoznanje čeških razmer je bilo vzrok, da so se stavile na konference take nade. Na Dunaju vlada še vedno mnenje, da se gre pri narodnih bojih na Češkem le za to, ali ima ta ali oni narod večje pravice. Toda izkazalo se je, da je boj Nemcev obrnjen proti obstanku Čehov, in da je torej borba Čehov boj za eksistenco. Kjer se vojskujeta nasprotnika pod takimi zastavami, ne more biti govora o spravi.

Strah pred Čehi.

Še nikdar se ni v avstrijskem parlamentarizmu uresničila prislovica „Danes meni, jutri tebi“ tako očividno, kakor sedaj,

ob deblo, levica pa drži na levem kolenu knjigo. Noge so pokrite s tanjšico. Tudi ob levi strani ospredja raste malo drevesce.

Na desni strani podstavka sedi kip, kažoč mlado žensko z otrokom v naročju („Nezakonska mati“), na levi strani pa so tri podobe, kažoč klečečega Črtomira in klečečo Bogomilo ter med njima stoječega duhovnika, ki krsti vojaško oblečenega Črtomira.

Na zadnji strani je takisto kip, kažoč mladeniča, ki sedi na klopi pod oknom. Zasenčje ga drevo, nad katerim plava ščip („Luna sije“).

Glavna podoba, kip Prešerna, pa kaže pesnika, sedečega na kosih razbite ladje, ki plavajo po razburkanih valovih. Prešern sedi na deski, z desnico objema kosec jambora, levico pa naslanja na koleno, držeč med prsti zvitek papirja.

Ves kip si je mislil kipar iz belega mramorja, spodnje plošče pa iz temnega kamna.

Jury je prisodila temu genialnemu, poetično projektovanemu modelu častno priznanje.

Tako smo opisali vseh sedem modelov spomenika Prešerna, ki naj bi se dvigal vsaj tekom dveh let v našem duševnem središču! Nemo.

ko se trudijo vlada, in nekdanje nemške obstrukcionistične stranke z vsemi, lepimi in grdimi sredstvi, da bi preprosil ali pa zastrašili Čeha, da ne začno obstrukcije. Tisti Nemci, ki so skoraj dve leti dolgo onemogočali vsako parlamentarno delovanje, ki so vrgli celo serijo ministrov s svojo neizprosno, z ničemer utemeljeno obstrukcijo, tisti Nemci se danes boje, da bodo Čehi ustavili delovanje parlamenta, ker se jim vlada ne upa dati onega, kar so že imeli: notranji uradni jezik. Vlada jim grozi z absolutizmom, z razpustom drž. zbora, z izoliranjem na desnici, a Čehi vstrajajo pri tem, da se jim vrnejo stare pravice, ki so se jim vzele vsled ropotanja nemških obstrukcionistov. Koerber pošilja na Čeha razne parlamentarce, da bi jih pomirili in v seji, katero so imeli češki poslanci pod njegovim predsedstvom jim je baje celo objubil, da predloži vlada tekom prihodnjega tedna načrt jezikovnega zakona, med katerim bo tudi zakonski načrt, ki se tiče notranjega češkega uradnega jezika. Ta načrt bode baje Čehom omogočil odpovedati se obstrukciji. No, Nemci nočejo glede notranjega uradnega jezika prav nič odnehati in nemščina kot splošni uradni jezik je geslo ne le radikalcev, nego tudi zmernih levičarjev. Kako se izreže iz te zadrege Koerber, ni jasno nikomur.

Francoski škofje — puntarji.

„Gaulois“ poroča, da se vrše med francosko vlado in Vatikanom dogovori, kako naj bi se kaznovali nekateri škofje, ki so nastopili proti vladi kot puntarji in žaljivci Waldecka Rousseaua. Odstavljena bodeta nadškof v Aixu in škof v Valenci. Kardinal nadškof pariški, Richard pa se bode moral sam odpovedati svojemu dostojanstvu. Papež sam bode pozval Richarda, naj demisionira. To se zgodi. Odločno nastopanje sedanje francoske vlade proti brezprimerno predrznim in mogočnim generalom francoskih klerikalcev, ki terorizirajo že vse javno mnenje ter se vtikajo v politiko, v armado in v vso javnost, to energično nastopanje proti klerikalnim ruvarjem in hujskačem, spletkarjem odobrava ves svet, kar ga ni v kuti. Tudi za Avstrijo bi bil potreben kak Waldeck-Rousseau! **Vojna v Južni Afriki.**

Da je položaj generala Cronjea, ki ima le 8000 mož, res težaven, in da lord Kitchener in general Kelly Kenny res hudo pritiskata za umikajočimi se Buri, dokazuje sklep burskega vojnega sveta, da se opusti obleganje Ladysmitha. Večji del Joubertove armade zapusti Natal ter pohiti generalu Cronjeu na pomoč. Le majhni oddelki Burov bodo zasedli močne utrdbe na Zmajevih gorah, katerih Angleži baje nikakor ne morejo prekoračiti, ker so tiste utrdbe nepremagljive. Združene armade Cronjea in Jouberta se postavijo po robu Robertsu na terrainu, ki za Bure nikakor ni ugoden. Dežela Oranje je namreč večinoma planota, in zato je možno, da se bodo Buri še nadalje umikali, dokler ne pridejo do ugodnih goratih pozicij. „Daily Mail“ sam piše, da čim dalje se bodo umikali Buri, tembolj bode naraščalo njih število, a tem bolj se bode manjšala armada Robertsova. Poziv tega maršala na Bure v Oranje, naj zapuste Transvaalce, so zavrnilo Oranžjanci z ogorčenostjo, češ, da hočejo s Transvaalci zmagati ali pasti. Tudi burski general Delaraj hiti iz smeri Kolesberga Cronjeu na pomoč, tako da bode v kratkem zbrana pred Bloemfonteinom velika vojska Burov. Da bi bil Cronje obdan od vseh strani od Angležev, in da je njegov položaj toli obupen, da se bodo morali Buri svojim sovražnikom podati na milost in nemilost, tega ne verjamejo niti angleški listi, ker je res nemožno, da bi se dal Cronje tako nerodno ujeti. Sicer pa doslej še ni nobenega poročila, da bi bil Buller iznova prekoračil reko Tugelo. Angleži so se pač polastili mesta Kolensa na desni strani te reke, ali na oni strani stojé še močni oddelki Burov, ki bodo prehod Angležev pač še nekaj časa oteževali. Ladysmith še ni svoboden.

Dopisi.

— iz Kamnika, 21. februarja. (Ob 42letnem rojstnem dnevu slovenskega skladatelja gosp. Viktorja Parme!) Včeraj, dne 20. svečana 1900 je minulo 42 let, kar se je porodil naš dični operni skladatelj, ustanovitelj in vodja kamniškega salonskega orkestra, g. Viktor

Parma! Ob tej lepi priliki so mu napravili člani orkestra v gostilni „pri Sokolu“ izvanreden, krasen časten večer.

Lepa, v zlatu lesketajoča se lira, ovenčana z lovorjem, je dičila vhod v sobo. Ob liri visel je bel trak z zlatimi črkami: „Živel naš Parma!“

Po banketu, katerega so se udeležili do malega vsi tukajšnji uradniki, narodni učitelji, vsi člani salonskega orkestra, veliko meščanov, trgovcev, pevsko društvo „Lira“, odbor čitalnice in dr., spregovoril je gospod komisar A. Klein ter v jedrnatih besedah povedal, kaj je slavljence za naš Kamnik, kaj za naš narod. On je isti, ki vodi, in ki je ustanovil naš orkester, s kakoršnim se nobeno slovenskih mest, niti Ljubljana, ne more ponašati in zato naj velja Kamnik kot vzor in čast slovenske godbe. Povedal je, kako fino, mojstrsko in vabljivo zna postopati naš Parma kot voditelj tega orkestra, kako da so ma vdani vsi člani z dušo in telesom od prvega do zadnjega — zato ohrani ga nam naj Bog še dolgo vrsto let v naši sredini in naj bo prepričan — če tudi kdaj usoda nanese, da nas zapusti, da bo ostal še vedno v duhu mej nami. Na to mu je gospod govornik vročil krasno izdelano adresno, katero je slikal naš domači umetnik akademični slikar g. Anton Koželj. Ta umotvor razstavil se bode tudi v Ljubljani. Tekst se glasi: Prezasluženemu ustanovitelju in vodji kamniškega salonskega orkestra visokočislannemu skladatelju gospodu Viktorju Parmi poklonili hvaležno udani člani orkestra ob 42. rojstnem dnevu. V Kamniku, dne 20. februarja 1900. Na to slede podpisi vseh sodelujočih članov orkestra.

Na to se je gospod slavljence s toplimi besedami zahvalil in rekel, da tako radostnega trenutka, tako iznenadljivega veselja še ni doživel — zahvalil se je vsem članom orkestra, g. komisarju Kleinu in aranžerju lepega večera, našemu blagemu g. Niku Sadnikerju.

Govorilo se je še veliko lepib, zlatih in resničnih besed — katere so bile vse namenjene jubilanu g. Parmu.

Gosp. H. Rebolj je lepo orisal našega muzika kot prvaka naše slovenske glasbe in opere. „Takrat“ dejal je govornik „ko so veliki slavnostni lepaki naznanjali „Grofa Urha Celjskega“, bral in slišal sem prvič ime Parma, takrat spoznal sem ga tudi kot človeka — ker šestokrat je bil poklican na oder. S tem svojim delom si je pridobil naš Parma toliko priznanja in toliko zaslužene pohvale — kajti krasna opera je naredila sijajen vtis, in soglasno priznala našega Parma umetnikom. Dolgo ni počival takrat Parma, ampak kmalu na to se je pela njegova prekrasna in privlačna „Ksenija“. V to opero je vlil skladatelj svojo dušo, vlil samega sebe. Komu ne segajo oni lepi akordi v „Intermezzu“ v dno srca, komu ne poleti duša v višino, komu ni plavalo takrat srce v radosti ter hitelo nalik lahnim akordom gori v srečno višino? Kdo ni vskliknil — ah, ka ko lepo, kako krasno! „Ksenija“ sama nam pove, kdo in kaj je Parma. Poleg tega bisera je podal nam Parma tudi ono „Staro pesem“, katera se je tako bliskoma priljubila našemu občinstvu. — Kot narodni pevec — pokazal se je današnji slavljence v „Mladih vojakih“, katere že danes peva cela Ljubljana, pozna vsako slovensko srce. Ta umotvor je vzlet naravnost narodu iz duše in zato se mu je tako naglo ugloobil v srce; gotovo je Parma veliko pripomogel k tako lepo uspehim „Rokovnjačem“. Tacih mož gospoda“, je rekel govornik dalje, „tacih mož kot je naš Parma, žalibog nam manjka. Prepričani smo, da nas g. Parma gotovo v kratkem zopet obogati z novim delom ter tako gotovo pomore do onih lepib Prešernovih besed: „Vremena Kranjcem bodo se zjasnila — jim zvezde lepše kot nekdanj sijale“.

Ostali smo do ranega jutra skupaj in vse je navdajala želja: Bog živi našo diko, ohrani nam prvaka naše opere vedno tako čilega, zdravega in veselega kakor je danes in daj mu dočakati še nebroj let v prid hvaležnega mu naroda!

Iz Fužin pri Ljubljani, 20. februarja. Tudi naš most čez Ljubljano je vreden, da se ga spomnimo. Dobro je bilo, da so se spomnili slabih cest skozi Moste in iz Vevč v Zalogo, ker so te ceste res potrebne popravila. Še bolj kot te ceste pa je po-

treben popravila naš most. Može, ki imajo pri tem odločno besedo, pripravljajo se k temu že kakih pet let, a o novem mostu ni ne duha ne sluha. Če gremo čez most, zapazimo na sredi tablico z napisom, da se ne sme več nakladati kot 30 centov ali 1600 kg. Menim, da na celi Kranjski ni nobenega mostu, pri katerem bi bilo določeno koliko se sme čez peljati. Ker stoji na desnem bregu tovarna, ki pošlje vsak dan čez most v Zalogo na postajo več voz blaga, umestno bi bilo, da bi se tudi ta nekoliko pobrigala za napravo novega mostu. A žalibog ta ne stori nobenega potrebnega koraka, ker se bržkone boji, da bo morala tudi ona prispevati k zgradbi mostu. Ne mené se za tablico sredi mostu, nalagajo tovarniški vozniki dostikrat 2000—3000 kg, ne oziraje se na to, da pri tem trpi živina in — ubogi most. Vozniki imajo pri tem počenjanju seveda le dobiček, zakaj če več naloži, več zasluži. Orožniki pa tudi v tej zadevi niso strogi, ker privoščijo ljudstvu zaslužek, družega nadzorstva pa ni. Rečeno je bilo, da bode letos most nov, ali vsaj popravljen, a kakor se čuje, iz te moke ne bode še tako kmalu kruha. Reč je zopet za jedno leto zaspala. Da je most v resnici potreben, priznavajo posebno vozniki, ki se ne upajo iti z vozom v jedni smeri; vedno grede spredaj ali zadaj, bojé se, da bi se most pod težo voza ne vdrl. Najbolj žalostno pa je, da se — kakor že prej povedano — tovarna barvnega lesa popolnoma nič ne pobriga za to stvar, dasi ga tudi ona največ rabi. Kakor znano nese tovarna prav lepe dobičke; lahko bi tedaj podpirala zgradbo novega mostu. Slavni cestni odbor poznamo kot jako delaven, čudimo se le, da v tej zadevi ne stori potrebnih korakov. Upamo pa, da bode taisti vzel te vrstice blagohotno na znanje in ustregel naši prošnji, saj vsak pameten človek lahko spozna, da je opravljena. Tovarno pa spomnimo na resnico, da je „Gerbholz“ težji kot čereslo!

Nepokorni Janez.

Iz Zagorja pri Št. Petru, 19. februarja. V petek, dne 16. svečana, ob 6. uri zvečer je na cesti pred svojim domom na tla padel 80letni starček Janez Bilc, cerkvenik (z zaslužno svetinjo) v Zagorju pri Št. Petru in zadet od kapi na mestu umrl. Doživel je rajnik visoko starost 80 let in v ponedeljek 19. t. m. obhajal bi bil svojo zlato poroko; toda usoda mu ni dala učakati tega trenutka, ki se ga je sam po otroško veselil. — Bil je obče čislán mož in oče ranjkega odvetniškega koncipijenta Antona Bilca, ki je gotovo še v dobrem spominu marsikom iz mlajše sedanje generacije. Pokopali so ga v nedeljo dne 18. t. m. Naj v miru počiva!

Dnevne vesti.

V Ljubljani, 22. februarja.

— Nekoliko besed tržaški „Eдинosti“. Včerajšnja „Eдинost“ nas spominja na „Interesantes Blatt“. V tem listu se nahajajo časih podobe nesreč, ki se nikdar primerile niso, v sinočni „Eдинosti“ pa se nahaja telegram, ki je zelo podoben takim nesrečam. Neki brezimen „Štajerec“ telegrafira „Eдинosti“ z Dunaja, da bolje nič, kakor če bi Končnik postal šolski nadzornik, in izreka „Eдинosti“ hvaležnost vseh štajerskih Slovencev, da je to zadevo izblebetala. Poznamo ta „furtelj“. V meritornem oziru smo to stališče, ki je „Eдинost“ tudi v uredniškem delu zastopa na drugem mestu pojasnili, tu hočemo samo pripomniti, da nas ta „Štajerec“ živo spominja na tistega Italijana, ki je pred kratkim „Eдинost“ proglasil za najboljši list, in ki ima toliko časa in denarja, da si jo da vsak dan položiti. Dozdaj smo mislili, da so taki bajni principi samo Tržačani. Zdaj pa nam hoče „Eдинost“ natveziti, da ima v svoji zalogi tudi tacega Štajerca. Morda jej kdo verjame, mi pri najboljši volji ne moremo. — V tej svoji polemiki se je „Eдинost“ mej drugim povspela tudi do jako duhovite primere. Na to si lahko vzame patent. „Eдинost“ modruje namreč z nje lastno globokoumnostjo, kaj bi rekli, ako bi bil ministrom za Jugoslovane imenovan baron Schwegel, in stavlja to v isto vrsto z imenovanjem posebnega šolskega nadzornika za Sp. Štajer. Namen te primere je sicer prozoren kakor steklo, a pametna zato vendar ni, nego šepa na obeh nogah. Sicer pa se tržaški list jako moti ako meni, da bo kaj dosegel, če bo po fa-

rovški navadi strašil z baronom Schweg-
lom. S tem ne bo nič opravil. Naj torej le
slika barona Schwegla na steno kolikor ga
veseli, a da pa bo že enkrat kaj premembe,
svetujemo „Edinosti“, naj n. pr. pove, da
ima baron Schwegel v peti več razuma
kakor „Edinost“ v glavi. Tako bodo vsaj
čitatelji „Edinosti“ zvedeli, kakšen je v
duševnem oziru ta prekljani baron Schwe-
gel. Končno moramo prav odločno prositi,
da nam „Edinost“ pojasni, kdaj smo mi
kaj pokvarili glede celjskega gimnazijskega
vprašanja. Mi se absolutno ničesar ne spom-
injamo, pač pa vidimo, da se ta zadeva
približuje taki rešitvi, za kakršno smo se
vedno zavzemali.

— **Ljubljanskim mesarjem v pouk.**
Na zadnjem shodu konservativnega obrt-
nega društva je o nameravani napravi me-
sarškega konsuma govoril Kregar. Dejal je:
„V sedanjem spornem vprašanju pogrešamo
jednotne akcije mesarjev. Bukvozevi so se
zgenili takoj, ko se je hotela v prisilni de-
lavnici ustanoviti knjigovoznica, in danes
je ni.“ Mislil si je pa Kregar še več.
Mislil je reči še: „Ravno tako so se zge-
nili bukvozevi, ko so čuli o ustanovitvi
katoliške bukvozevnice, žal, da v tem
oziru ne morem reči, da je danes ni; danes
je ta bukvozevnica, in vsa jednotna akcija
proti katoliškemu kapitalu ni pomagala
nič.“ To je Kregar mislil. Ker se on ni
upal te svoje misli na glas povedati, smo
jih pa mi natisnili, da se ne pozabijo.

— **Že zopet eden.** Ko je kaplan
Martin Škerjanec pred par leti zapustil
ljubljski lemenat, bil je še ponižna,
skromna in tiha duša. Sedaj, ko kaplanuje
v Zagorju, se je pa že prelevil v prav
srboritega petelina. Prišel je ta služabnik
božji v sicer mirno Zagorje kot apostel
sovrastva in prepira. — Zategadelj se ga
tudi že vse ogiblje. Sedaj je osredotočil
svoje žalostno delovanje na zabavljanje in
psovanje na leci. — Tako sramotilno pro-
poved imel je 28. januarja t. l. Tedaj hotel
se je znesti nad onimi voditelji socialno-
demokratske stranke v Zagorju, kateri so
se dne 21. januarja t. l. povodom mirov-
nih razprav v Celju kot zaupniki delavcev
zadovoljili z zboljšanjem plače za 5% in
še nekaterimi drugimi manjšimi koncesijami,
in da bodo delavcem za sedaj odsveto-
vali štrajk. — Že dan preje izšel je v
nekem zakotnem ljubljanskem lističu pam-
flet pod naslovom: „Rudarji trboveljske pre-
mogarske družbe“, v katerem se zaupnikom
delavcev očita, da zlorabljajo ljudstvo, da
ga vodijo za nos, ter da izdajajo delavce.
Drugi dan, v nedeljo, dne 28. januarja t. l.
je pa kaplan Škerjanec z lece tako-le go-
voril: „Sedaj Vam pa moram še nekaj po-
vedati. Gospod župnik so hoteli upeljati
sveto družino, o čemur se je pa nekdo iz-
razil, da je to zopet farška sleparija. De-
lavcem se je tudi obetal od sle-
parjev: „1 gld. 50 kr. morajo dati,
če ne bode štrajk.“ Ko pa so prišli
iz Celja, prinesli so komaj 5%. To
je sleparija, in taisti, ki so šli v
Celje, so sleparji, imen ne bodem
imenoval; pa še enkrat ponovim,
da so sleparji.“ Radi tega obrekovanja
imel se je kaplan Škerjanec dne 21. t. m.
zagovarjati pri c. kr. okrajnem sodišču v
Litiji. — Hotel se je sprva popolnoma po-
tuhniti, pa ni nič pomagalo. Končno je
moral vendar le pripoznati, da je rabil
na leci besedo „sleparji in sleparija“, pri-
stavil je pa v svoje opravičenje, da smatra
za nedoslednost, ako se delavcem obeta po-
višanje plače na 1 gld. 50 kr. na dan, pa
se končno zadovolji s 5% priboljškom. To
nedoslednost imenoval je kaplan Škerjanec
— sleparijo. Zaslisane so bile potem štiri
priče, katere so soglasno pod prisego pot-
rdile, da je obtoženi kaplan opetovano rabil
na leci inkriminovane psovke ter obrekoval
tožitelje. — Jedna priča je na posebno vpra-
šanje zastopnika tožiteljev, g. dr. Tekav-
čiča še pristavila, da je gospod kaplan
preteklo nedeljo skušal raz prižnice
vplivati na priče, ki so bile k sodišču
vabljenе. — Propovedoval je namreč, da
dohajajo v cerkev taki, ki božjo besedo v do-
brem smislu tolmačijo, pa tudi taki, ki Kri-
stusove besede zavijajo in slabo tolmačijo,
samo da morejo besedo božjo zaničevati in
pohujšanje delati... Gorje takim poslušal-
cem!! Koncem je pozval vernike, da naj po
maši še nekoliko časa v cerkvi ostanejo,
ker ima še nekaj posebnega povedati. Nekaj
jih je res po maši v cerkvi ostalo in le-te

je potem kaplan v talarju pozivljaj, naj se
oglasijo zanj kot priče, češ, da je pri sod-
nji po nedolžnem tožen. Oglasil se je sicer
neki pijanček, toda kaplan niti tega ni na-
vedel za pričo. Ker se mu je poskus, dobiti
zase pričo izjalovil, in ker so zaslisane priče
obtožbo v celem obsegu potrdile, obsodil je
sodnik kaplana Škerjanca zaradi obre-
kovanja na leci po § 488. kaz. zak.
na globo dvesto kron, eventualno na
dvanaest dni zapora in v povračilo pravnih
stroškov. — In tako je zopet sodnijsko pri-
bito, da se je leca oskrnjevala s častikrajo.
— Ne prvi, — a žal, — tudi ne zadnji
slučaj!

— **Klerikalna vsiljivost.** Kako vsilju-
jejo klerikalci svoje časopise, kaže sledeči
pripetljaj: V prvi številki „Narodnega Go-
spodarja“ je bilo naznanjeno, naj vsak,
kdor je list prejel, taistega obdrži, zakaj
le onemu, ki bo plačal naročnino, se bo
poslala druga številka. Nekateri gostilničarji
v ljubljanski okolici so prejeli prvo številko
dotičnega lista. Poslali je niso nazaj, a pre-
jeli so vzlic temu še 2. in 3. številko, da
si gospoda pri „Narodnem Gospodarju“
dobro ve, da se gostilničar ne more in ne
sme strinjati z njihovimi načeli. Večina je
seveda ta slabi listič vrnila. Na ljubljansko
pošto so ga došle cele skladovnice nazaj.

— **Odbor „Narodne čitalnice“** v
Ljubljani vabi k zaključnemu venčku, ki
se vrši dne 25. februarja 1900 v veliki
dvorani „Narodnega doma“. Začetek ob
osmi uri.

— **Maskarada Sokolova.** Naprošeni
smo prijavitelji: Opetovano opozarjamo, naj
se vsakdo, ki bi vabila ne bil dobil, pa bi
rad posetil maskarado, javi pri društvenem
odboru ali pa tudi pri gosp. Šesarku. Vabilo
se mu takoj pošlje. Morda se v istini komu
ni vabilo poslalo, ki ima pravico do istega,
toda to zgodilo se je zgolj pomotoma, rekši
zaradi tega, ker marsikdo letos v Ljubljano
došlih ni vpisan še v vabilnem imeniku.
Vsak dotičnik naj torej oprost, na oglas
gotovo prejme vabilo. Pripomniti je, da pri
tako ogromnem številu razposlanih vabil
pomota nikakor ne more biti izključena.
Odbor.

— **Pevsko društvo „Ljubljana“** pri-
redi v soboto, dne 24. t. m. v mali čital-
niški dvorani plesni venček, s katerim se
zaključijo letošnja plesna šola omenjenega
društva. Vsi p. n. podporni in izvršujoči
člani, kakor tudi vsi prijatelji društva va-
bijo se najljubnejše k temu plesnemu
venčku. Posebna vabila se ne bodo razpo-
šiljala. Vstop je vsakemu dovoljen. Začetek
ob 8. uri zvečer. Vstopnina 1 krono. Garde-
dame proste.

— **Iz Borovnice se nam poroča:**
Tudi pri naš smu imeli dne 20. t. m.,
kakor vi v Ljubljani, pravo aprilovo vreme.
Solnce, dež, sodra, vse se je vrstilo drug
za drugim, a okolo poludneva jelo se je
bliskati, grometi in treskati, da je bilo
groza. Kmalu, ko se je zvedrilo, zvedeli
smo, da je v bližnji vasi Breg tresčilo v
hlev g. Antona Kobija in mu ubilo tri vole.
Tudi pastirja je baje nekaj osmodilo, a ne
do škode. Ker je dotični hlev sredi vasi,
je le sreča, da strela ni unela, ker dru-
gače bi bila v nevarnosti cela precej ob-
sežna vas.

— **Zveza slovenskih trgovskih po-
močnikov v Trstu** priredi v gledališču
„Armonia“ v nedeljo 25. februarja 1900
ob 10. uri zvečer na korist telovadnemu
društvu „Tržaški Sokol“ sijajno maskarado.

— **Prenočišče v „Zvezdi“.** Mestna
policija je zasačila danes ponoči v pavil-
jonu v „Zvezdi“ tri nadebudne mladeniče,
ki so tamkaj prenočevali. Rekli so, da so
se bili malo dlje časa zamudili izven hiše,
da pa niso hoteli domačih buditi in kli-
cati in so šli raje v paviljon spat. Načelnik
te ponočne družbe je bil policiji neki že
znani Alojzij Vanino.

— **Šupo podrla je predvčerajšnjim**
nevihta Petru Škafarju v Črni vasi. Sploh
je razsajala po barju huda nevihta in je
več streh razkrila.

— **S tira skočil je včeraj na južnem**
kolodvoru mej prevažanjem eden vagon to-
vornega vlaka.

— **Aretovanje.** Prav dobro sta si jo
bila izmislila France Poljanec, 22 let star
kmetski fant s Krke v litijem okraju in
njegov oče, pa sta vendar obsedela mestni
policiji. France Poljanec je hotel v Ameriko,
pa je moral iti še na nabor in torej ni
dobil potnega lista. Studiral je, kako bi jo

izpeljal, da bi doma žandarmerija ničesar
ne izvedela, in da bi ga v Ljubljani ne
ustavili policaji. Oče je bil poslal svojega
14letnega sina v Vižmarje se učiti kroja-
štva in temu je poslal potem denar in
kovečeg za sina Franceta. Danes zjutraj
sta prišla sin France in njegov oče v
Ljubljano. In res je imel sina takoj polcijski
nadstražnik Keržan v rokah, pa ga tudi
ni več izpustil. V prvem strahu je rekel
France, da je Tone Hribar iz Bukovja,
potem pa, ko se je dobil pri njem poštni
recepis z naslovom na mestno hranilnico
in se mu je reklo, da ga bode to izdalo,
je povedal pravo ime, katero je bil popred
v strahu pozabil in je še dostavil, da gre
k bratu Jožetu v Vižmarje na obisk. Poli-
cija je poslala takoj svojega biciklista v
Vižmarje poizvedovati, kar je imelo uspeh,
da se je dognala resnica, da je France Pol-
janec ter jo hotel popihati v Ameriko, kar
je slednjič tudi sam priznal in še povedal
svojemu očetu, kateri ni nič vedel, da hoče
sin se podati v Ameriko, dasiravno je on
sam imel pri sebi naslove v Ameriki biva-
jočih oseb iz svojega kraja.

— **Konja z vozom vred ukradena.**
V Kočnem pri Sevnici je danes ponoči
okoli 18 let star fant ukradel eno belo
kobilico in črnega konja in kočijo v vred-
nosti 200 gld. in se odpeljal na Kranjsko.

— **Zdravstveno stanje v Ljubljani.**
Tedenski izkaz o zdravstvenem stanju
mestne občine ljubljanske od 11. do 17. febru-
varja kaže, da je bilo novorojencev 24
(= 35.64‰), mrtvorojenec 1, umrlih 31
(= 46.03‰), mej njimi jih je umrlo za
vratico 1, za jetiko 5, vsled mrtvouda 1, za
različnimi boleznimi 24. Mej njimi je bilo
tujcev 10 (= 32.2‰), iz zavodov 27
(= 54.8‰). Za infekcioznimi boleznimi so
oboleli, in sicer za ošpicami 1, za škarla-
tico 1, za dušljivim kašljem 3, za vratico
3, za ušenom 2, za varicello 1 oseba.

* **Čudak.** V Belemgradu je umrl te
dne 80letni nadporočnik v p. Milije Nikolić,
ki je zapustil 150.000 fr. beligranski sirot-
nišnici. Pokojnik si je to premoženje pri-
hranil s tem, da je porabil na dan le 1/2 fr.
(24 kr.). Svojo obleko si je krpal sam.
Dvajset let je nosil neprestano isto bluzo
in čepico. Bluza je bila radi večnega kr-
panja sestavljena iz samih krp. V testa-
mentu je izrekel željo, da naj ga pokopljejo
v navadni leseni rakvi in v stari uniformi.

* **Ponesrečen stražnik.** Na železni-
škem mostu poleg Stadlaua na Nižjem Av-
strijskem so našli kose človeškega telesa.
Ponesrečenec je bil stražnik mostu Samuel
Schak, katerega je, ko se je izognil vlaku,
zgrabil stroj drugega vlaka ter ga razsekal
na drobne kose, ki so ležali po progi 60 m
daleč okoli.

* **Velik požar.** V Parizu je zgorel te
dne zelo priljubljeni café chantant „Trianon“.
Škode je več stotisoč frankov. Znanemu
izpreminjavalnemu umetniku Fregoliju, ki
je dajal ondi svoje predstave, je zgorel
večji del garderobe in rekvizitov ter ima
bajé samo on nad 70.000 frankov škode.

* **„Teta“ Joubert,** žena vojskovodje
Burov, spremlja svojega soproga neprestano,
na vsa bojišča. Sami Angleži priznavajo
njeno junaštvo. Z orožjem zna ravnati
kakor najboljši vojak. Njen glavni posel
pa je, da skrbi med vojno za telesne ugod-
nosti svojega moža, kateremu kuha, po-
spravlja šotor, šiva obleko ter mu prinaša
v boj kaj okrepičila. Večkrat jo je videti,
kako sedi pred šotorom in lupi krompir.
Kadar ima čas, pa neguje ranjence.

Književnost.

— **„Glas“,** ujedinjene Hrvatske, srp-
ske i slovenačke omladine. Za književnost.
Politička i socijalna pitanja. Vsebina 4. in
5. številke: Narod in glad. A. Schäffle: Jedro
socializma. J. B. Naše štedionice. Dragan
Turk: K pitanju hrvatsko-slavonskoga malo-
posjeda. Edmondo de Amicis: Djak i soci-
jalno pitanje. Dopisi. Književnost. Bilješke.

Telefonska in brzojavna poročila.

Dunaj 22. februarja. Današnja
seja poslanske zbornice je imela na-
vadni formalni značaj. Lože in galerije
so bile polne, poslancev pa je mnogo
izostalo. Seja se je otvorila ob polu
12. uri. Po naznanilu o premembi v

ministrstvu je ministrski predsednik
Körber v prostem govoru razvil svoj
program. Povdarjaje, da sedanja
vlada ni strankarska, se je bavil
s češkim vprašanjem in s pravnimi
konferencami ter naznanil, da o sprav-
nih materijah predloži zbornici posebne
načrte. Politična izvajanja je zaključil
z zagotovilom, da bo varoval
ravnopravnost, potem pa razvijal
obsežen gospodarski program, ki
je bil prav živahno pozdravljen. Na-
znanil je zgradbo raznih železnic, mej
drugimi zgradbo druge zveze s Trstom,
in sicer čez Ture, zakon o pospeše-
vanju industrije, delniški zakon, zakon
o prisilnem zavarovanju poslopij in o
obligatornem zavarovanju zasebnih urad-
nikov za starost in invaliditeto. Na-
povedal je tudi, da se v prihodnjem
zasedanju predloži deželnim zborom
načrt za saniranje deželnih financ.
Končno je prosil, naj se narodnostni
boji omeje vsaj toliko, da ne bodo trpeli
kulturni in gospodarski interesi. Engel
je predlagal, naj se v prihodnji seji o
vladni izjavi otvori debata. Gross, Kai-
ser in Daszynski so se izrekli proti
temu. Jaworski je predlagal, naj se
sploh v jedni prihodnjih sej otvori ta
debata. Ta posredovalni predlog je
bil sprejet. Nemci so protestovali, češ,
da je bila večina proti temu predlogu.
Engel je potem zahteval, naj pridejo
nujni predlogi na vrsto, a Fuchs je
izjavil, da se bo najprej razpravljalo
o rekrutnem zakonu. V razpravi
o tem je socialni demokrat Schram-
mel ostro govoril o vojni upravi in o
obsodbi kyjevskih čeških rezervistov.
Ko je govoril še Roser, se je raz-
prava pretrgala in je prišel na vrsto
predlog o premogarskem štrajku.
Govoril je dr. Verkauf: Nemški nacio-
nalci so podali predlog, naj se ob-
toži Wittkovo ministrstvo. Na
neko vprašanje Wolfa je Fuchs iz-
javil, da imajo pravne konference po-
vse privaten značaj.

Dunaj 22. februarja. Za vse pro-
jektovane železnice zahteva vlada kre-
dita 344 milij. kron. Druga železni-
ška zveza s Trstom bo veljala
182 milijonov kron. Ta zveza bo
sestavljena iz železnice čez Ture (dol-
gost 77 km. troški 60 milijon kron),
železnice čez Karavanke (70 km
stroški 44 milijonov kron), železnica
skozi Bohinj (31 km, stroškov 60
milijonov kron) in koučno iz želez-
nice do Trsta (53 km, 18 milijonov
kron). Proga bo tekla od Tur do Ce-
lovca od tod pa čez Beljak, Jesenice,
Bled, Bohinj, Sv. Lucijo v Gorico in
mimo Opčin do Sv. Andreja v Trstu.

Dunaj 22. februarja. Hochenbur-
ger, Hofman-Wellenhof in Koller so bili
danes opoldne pri Hartlu intervenirat
glede imenovanja posebnega deželnega
šolskega nadzornika za Spodnji Štajer.
Hartel je rekel, da se ne namerava niti
kacega slovenskega, niti kacega nem-
škega nadzornika imenovati.

Bruselj 22. februarja. Trans-
vaalski poslanik naznanja, da
je general Cronje v družbi z
Luko Mayerjem in Burgherjem
porazil Robertsovo armado. An-
gleži so izgubili 1000 mož, mej njimi
42 častnikov.

Bruselj 22. februarja. Transvaal-
sko poslaništvo sodi, da so Buri že
zapustili Natal. Pravi pa, da bo vojna
trajala še dolgo, da se bo prav za
prav šele zdaj začela, da pa se bodo
Buri bojevali, dokler bodo imeli še
kako patrono.

Bruselj 22. februarja. Transvaal-
ski poslanik razglašja, da so Angleži
v zadnjih bojih pri Ladysmithu silno
trpeli. Samo 5. ulanski polk je izgubil
600 mož.

Berolin 22. februarja. Tukajšnji
listi potrjujejo vest, da je Cronje Ro-
bertsa premagal.

London 22. februarja. Reuterjev
biro razglašja, da vojno ministrstvo še
ni dobilo nikacega obvestila, da so Buri
opustili obleganje Ladysmitha.

London 22. februarja. V bojih
pri Jakobsdalju sta bila ranjena dva
angleška generala, Macdonald težko,
Knox pa lahko.

Poslano.*)

V šte. 39. cenjenega Vašega lista iz-
liva nekdo zaradi novomeškega vodovoda v
polni meri svoj žolč po meni, iz kakšnega
vzroka, to mi ni znano. Kar se moje osebe
tiče, in kolikor sem kot župan v zvezi z
vodovodom, je stvar sledeča:

Ces. kr. okrajno glavarstvo v Novem
mestu je razsodbo o vodovodu razposlalo
vsem interesentom dne 26. januarja t. l.,
ob enem pa ukazala občini, da se pri
cerkvah razglasi vsebina dotične razsodbe,
seveda s pristavkom, da ima vsak vdele-
ženec pravico pritožbe tekom 14 dni. Dne
3. februarja prišlo je vsled navedenega
oklica 30 posestnikov, večinoma iz podgraj-
ske fare, k meni in k c. kr. okrajnemu gla-
varstvu, — bili so vsi zelo razburjeni —
ter zahtevali, da se napravi pri županstvu
„priziv“ proti razsodbi. Ni mi znano, so li
prišli vsled kakšnega vpliva ali pa iz last-
nega nagiba; storil sem pa kot župan svojo
dolžnost in jim prigovarjal, da naj to na-
sprotstvo opuste, ker se jim v resnici ne
bo zgodila nikaka krivica, kajti izvedenci
so izrekli, da ne bodo imeli mlinarji vsled
vodovoda nič manj vode kakor dosedaj, ker
se bo pri izvirku toliko zemlje odprlo, da
bode potem več vode prihajalo kakor do-
slej, in da se vsled betoniranja sedanje
struge ne bode voda razgubila; ravno isto
jim je tudi gospod okrajni glavar povedal.
Bilo je mej temi nekaj tacih mož, ki so se
potem zadovoljni vrnili domov, drugi pa so
ostali pri svojem prvotnem mnenju. Zahte-
vali so odločno, da se napravi za iste pri-
ziv, kar jim kot župan nisem smel odreči,
ob enem sem jih tudi opozoril, da ne bode
imel priziv nikakega uspeha.

Iz tega je menda dovolj jasno, da ni-
sem ljudstva proti vodovodu hujskal, marveč
ga pravilno poučeval, ter da sem vseskozi
kot župan pravilno postopal. Ležeče mi je
tudi zelo na tem, da dobimo vendar že je-
denkrat zdravo pitno vodo. Da sem se po-
tegoval kot župan za kandijske tržne dneve
in stari most itd., mi pa Vi gospod dopisnik
nikar ne zamerite in pomislite, da ima
vsak župan potegovati se za svojo občino
ne pa za sosedno.

Kandija pri Novem mestu,
dne 20. svečana 1900.

Josip Zurc.

*) Za vsebno tega spisa je uredništvo od-
govorno le toliko, kolikor določa zakon.

Pri Ervinu Burdyeh-u, lekarju v Škofji
Loki se dobiva (321-4)

ustna voda

z novim antiseptikom
katero je sestavil zobozdravnik dr. Rado
Frian, katera ohrani zobe zmiraj zdrave in
bele, ter zamori vsako gnjilobo.
Steklenica, zadoščajoča za eno leto, stane
2 kroni, po pošti 2-05 kroni.

Meteorološko poročilo.

Višina nad morjem 806-2 m. Srednji zračni tlak 736-0 mm.

Februar	Čas opa- zovanja	Stanje baro- metra v mm.	Tempe- ratura v C.	Vetrovi	Nebo	Padačina v 24 urah
21.	9. zvečer	723-4	4-2	sl. jug	dež	
22.	7. zjutraj	729-5	3-4	m. sszh.	oblačno	
	2. popold.	730-9	7-4	sl. svzhod	skoro jas.	6-7 mm

Srednja včerajšnja temperatura 3-6°, nor-
male: 0-4°.

Dunajska borza

dne 22. februarja 1900.

Skupni državni dolg v notah	99	K	70	h
Skupni državni dolg v srebru	99		65	
Avstrijska zlata renta	98		80	
Avstrijska krona renta 4%	99		65	
Ogrska zlata renta 4%	98		60	
Ogrska krona renta 4%	94		15	
Avstro-ogrške bančne delnice	126		10	
Kreditne delnice	235		40	
London vista	242		47	
Nemški drž. bankovci za 100 mark	115		22	
20 mark	23		62	
20 frankov	19		28	
Italijanski bankovci	89		90	
C. kr. cekini	11		38	

(377)

Ivan in Dora Podgornik javljata,
da jima je umrla nocoj ponoči hčerka

Nevenka

izpolniviš enajsti mesec svoje dobe.

V Ljubljani, 22. svečana 1900.

Zahvala.

Za mnoge dokaze prisrčnega sočutja
mej boleznijo in ob smrti mojega iskreno
ljubljenega, nepozabnega očeta, oziroma
brata in strica, gospoda

Antona Kvasa

kakor tudi za lepe poklonjene vence in
za spremstvo k zadnjemu počitku po-
kojniskovem izrekan vsem sorodnikom,
prijateljem in znancom najtoplejšo za-
hvalo.

V Ljubljani, 20. februarja 1900.

(375)

Anton Kvas
sin.

Zahvala.

Povodom prebitke smrti naše ne-
pozabne soproge, matere, sestre, stare
matere in tašče, gospe

Josipine Roblek

došlo nam je toliko prisrčnih dokazov
sočutnega sožalja, da nam ni mogoče,
vsakemu posebej se zahvaliti. Bodi toraj
na tem mestu izražena najiskrenejša za-
hvala vsem, ki so nam na katerikoli
način lajšali bol, vzlasti pa za mnogo-
brojno spremstvo ob zadnji poti preblage
ranjce, za prekrasne vence, gg. pevcem
za pretresujoče žalostinke, gg. učiteljem
za spremstvo s šolsko mladino, sl. ga-
silnemu društvu in vsem častitim dalj-
nim in domačim spremljevalcem.

Radovljica, dne 19. svečana 1900.

(374)

Žalujejo ostali.

Ces. kr. avstrijsko državno železnico.

Izvod iz voznega reda

veljaven od dne 1. oktobra 1899. leta.

Odhod iz Ljubljane juž. kol. **Proga** čez
Trbiž. Ob 12. uri 5 m. po noči osonni vlak v Trbiž,
Beljak, Celovec, Franzensfeste, Ljubno; čez Selzthal
v Ausse, Solnograd; čez Klein-Reifling v Steyr, v
Linc, na Dunaj via Amstetten. — Ob 7. uri 5 m.
zjutraj osonni vlak v Trbiž, Pontabel, Beljak, Celovec,
Franzensfeste, Ljubno, Dunaj; čez Selzthal v Solno-
grad, čez Amstetten na Dunaj. V oktobru in aprilu
ob nedeljah in praznikih v Linc. — Ob 11. uri 50 m.
dopoludne osonni vlak v Trbiž, Pontabel, Beljak, Ce-
lovec, Ljubno, Selzthal, Dunaj. — Ob 4. uri 2 m.
popoldne osonni vlak v Trbiž, Beljak, Celovec, Ljubno,
čez Selzthal v Solnograd, Lend-Gastein, Zell ob jezeru,
Inomost, Bregenc, Curih, Genevo, Pariz; čez Klein-
Reifling v Steyr, Linc, Budejevice, Pliznja, Marijine
vare, Heb, Franzove vare, Karlove vare, Prago, Lipsko,
Dunaj via Amstetten. — **Proga v Novo mesto**
in v **Kočevje**. Osonni vlaki: Ob 6. uri 54 m. zjutraj,
ob 1 uri 5 m. popoldne, ob 6. uri 55 m. zvečer. —
Prihod v Ljubljano juž. kol. **Proga iz Trbiža**.
Ob 5. uri 46 m. zjutraj osonni vlak z Dunaja via
Amstetten, Lipskega, Prage, Francovih varov, Karlo-
vih varov, Heba, Marijinih varov, Pliznja, Budejevic,
Solnograda, Lince, Steyra, Ausse, Ljubna, Celovca,
Beljaka, Franzensfeste. — Ob 11. uri 17 m. dolo-
pudne osonni vlak z Dunaja via Amstetten, Karlovih
varov, Heba, Marijinih varov, Pliznja, Budejevic,
Solnograda, Lince, Steyra, Pariza, Genevo, Curiha,
Bregence, Inomosta, Zella ob jezeru, Lend-Gasteina,
Ljubna, Celovca, Lince, Št. Mohorja, Pontabla. —
Ob 4. uri 57 m. popoldne osonni vlak z Dunaja,
Ljubna, Selzthala, Beljaka, Celovca, Franzensfesta
Pontabla. — Ob 9. uri 6 m. zvečer osonni vlak z
Dunaja, Solnograda, Ljubna, Beljaka, Celovca, Pon-
tabla. V oktobru in aprilu ob nedeljah in praznikih
iz Lince. — **Proga iz Novoga mesta in Kočevja**.
Osonni vlaki: Ob 8. uri in 21 m. zjutraj, ob
2. uri 32 m. popoldne in ob 8. uri 48 m. zvečer.
— **Odhod iz Ljubljane** drž. kol. v **Kamnik**. Ob
7. uri 23 m. zjutraj, ob 2. uri 5 m. popoldne, ob
6. uri 10 m. zvečer. — **Prihod v Ljubljano** drž.
kol. iz **Kamnika**. Ob 6. uri 55 m. zjutraj, ob 11.
uri 8 m. dopoldne, ob 6. uri 10 m. zvečer. (4)

Lepa hiša

s 4 sobami, na najlepšem prostoru v trgu,
z lepim razgledom, z novim gospodarskim
poslopjem, vodnjakom, lepim sadnim vrtom,
in če kdo želi, tudi z njivami, drugim sad-
nim vrtom in goricami, kar pa je 10 minut
oddaljeno, proda se takoj radi odpotova-
nja. Hiša je sposobna za vsak obrt in tudi
za zasebnike. — Vse natančneje se izve
pri Alojziju Repa, posestniku na Ptujski
gori pri Ptuj. (366-2)

VABILO

občnemu zboru
posojilnice za Ilir. Bistriški
okraj

registrirane zadruge z neomejeno zavezo
kateri se bo vršil
dne 4. marca 1900 ob 3. uri popoldne
v **Trnovem h. št. 11.**

Ako bi ta občni zbor ne bil sklepčen, vršil
se bode **uro pozneje drug občni zbor**,
kateri bode brezpogojno sklepal.

Dnevni red:

1. Poročilo načelstva.
2. Poročilo nadzorstva.
3. Potrjenje letnih računov.
4. Razdelitev čistega dobička.
5. Izvolitev načelstva in nadzorstva.
6. Razni predlogi.

(373)

Načelstvo.

VABILO

plesni veselici

katero priredi

Ivan Godec, gostilničar
v Židovski stezi h. št. 4
v nedeljo, 25. svečana 1900.

Začetek ob 4. uri popoldne.

Vstopnina 30 kr. za osebo, dame proste.

Godbo oskrbuje 12 tamburašev.

Za dobre pijače in jedila, kakor za
točno postrežbo je najbolje skrbjeno.

K obinemu obisku najuljudneje vabi

(367-2)

Ivan Godec.

Št. 4242.

Razglas.

(285-3)

Radi oddaje zidarskih, klesarskih, tesarskih, krovskih in kle-
parskih del, kakor tudi za dobavo železnine za zgradbo mestne jub-
ilejske ubožnice vršila se bode **dne 24. februarja ob 10. dolo-
pudne** javna pismena ponudbena razprava pri podpisnem mestnem magistratu v pi-
sarni mestnega stavbnega urada, kjer so tuđi vsi načrti, proračuni, pogoji in drugi za-
devni pripomočki ob navadnih uradnih urah vsakemu na upregled razgrnjeni.

V ponudbah, katere je do določenega časa vložiti zapečatenene ter spremljene s pra-
vilno kolekovanimi prilogami in s 5% — na podlagi skupnih ponudbenih zneskov dolo-
čenim — vadijem, navedi ponudnik jednotne cene in na njih podstavi preračunjene
skupne zneske se številkami in besedami. Pripominja se, da se na ponudbe, katere se
bodo pogojno glasile, ali na take, katere bodo prekasno vložene, ne bode oziralo.

Magistrat dež. stolnega mesta Ljubljane

dne 7. februarja 1900.

Bilanca

hranilnega in posojilnega društva (posojilnice) v Ptuj

registrirane zadruge z neomejeno zavezo

za XVI. upravno leto 1899.

Št.	Aktiva			K	h	Št.	Pasiva			K	h
		K	h					K	h		
1	Hiša vl. št. 346 Ptuj	K 93149-10				1	Stanje glavnih deležev	K 3800-—			
2	Inventar te hiše	1740-80	94889	90	2	Stanje opravičnih deležev	97158-60	100958	60		
3	Hiša vl. št. 52 Ptuj	K 12614-58			3	Hranilne vloge s kapitalizovanimi obrestmi vred		1531332	63		
4	Inventar te hiše	301-70	12916	28	4	Neizplačane obresti glavnih deležev		259	10		
5	Inventar v pisarnici		154	—	5	Za leto 1900 predplačane obresti		13380	06		
6	Posejila zadrudnikom		1530637	96	6	Splošni rezervni fond	K 30665-70				
7	Zaostale obresti od posojil		13299	98	7	Spec. rezervni fond za slučajne izgube	164692-22	195357	92		
8	Naloženi denar pri drugih zavodih	K 154473-10			8	Penzijski fond za uradnike		9388	96		
9	Nevzdignene obresti od tega	4889-35	159362	45	9	Predplačana najemnina		53	32		
10	Naloženi denar v poštni hranilnici	K 9112-08			10	Čisti dobiček		12144	46		
11	Nevzdignene obresti od tega	72-54	9184	62							
12	Vrednost tiskovin		62	70							
13	Predplačani davek		232	38							
14	Gotovina dne 31. decembra 1899		42134	78							
			1862875	05				1862875	05		

Denarni promet znašal je v letu 1899 K 2972523-50.

Hranilne vloge obrestujejo se po 4%, ter se obresti polletno kapitalizujejo. — Posejila dajejo se na osebni
kredit na 6%; na hipotekarni kredit (proti vknjižbi) na 5%, in, če je dana pupilarna varnost, na 5% obresti.

Rentnine plačuje posejilnica sama.

(376)

V Ptuj, dne 31. decembra 1899.

Ravnateljstvo.